

Vuoden 2027 talousarvion laatimishjeet

Sisältö

Yleistä	2
Talousarvion ja -suunnitelman lähtökohdat	4
Sitovuustaso	5
Yksiköiden talousarviorakenne.....	6
Toiminnan tavoitteet.....	6
Käyttötalous.....	8
IT-kulut.....	10
Sisäiset erät.....	10
Tuloslaskelma.....	10
Investoinnit	11
Rahoituslaskelma	11
Paraisten kaupungin konserni	12
Aikataulu	13
Liite.....	14

Yleistä

Kaupunginhallitus antaa vuosittain ohjeet tulevan vuoden ja suunnitelmavuosien toimintaa ja taloutta koskevan talousarvion laatimisesta kaupungin hallintosäännön 12. luvun mukaisesti.

Kuntalain mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kaupungille seuraavaksi vuodeksi talousarvio ottaen huomioon kaupunkikonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Samassa yhteydessä valtuusto hyväksyy myös taloussuunnitelman kolmeksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

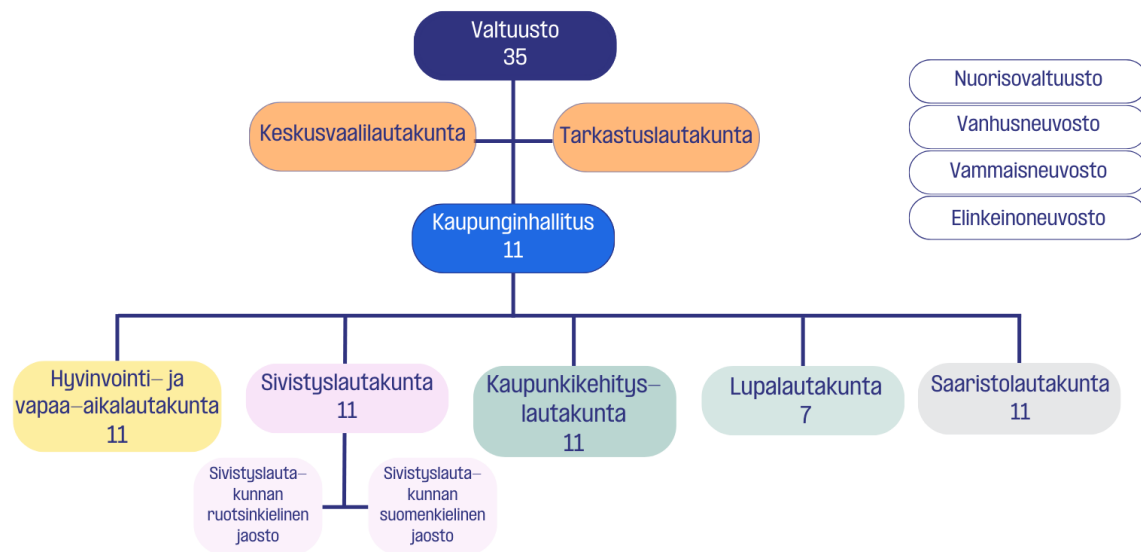
Kuntalaki edellyttää kaupungin toiminnalta tavoitteellisuutta ja suunnitelmallisuutta. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kaupungin strategiaa ja turvaavat edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Alijäämä tulee kattaa neljän vuoden kuluessa.

Kaupungin taloutta ohjaavat kuntalaki (13 luku), kirjanpitolaki ja -asetus, kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston ohjeet ja lausunnot sekä Kuntaliiton suositus kunnan ja kuntayhtymän talousarviosta ja -suunnitelmasta.

Koko kaupungin harjoittamaa palvelutuotantoa on arvioitava säännöllisesti suhteessa todelliseen tarpeeseen. Kaupunki tuottaa pääsääntöisesti vain lakien, asetusten ja normien mukaisesti mitoitettuja palveluja. Lisäksi on arvioitava niin sanottujen vapaaehtoisten palvelujen tarvetta, laatua ja vaikuttavuutta. Myös lakisääteisten palvelujen tasoa on arvioitava jatkuvasti. Tavoitteena on luoda tehokkaita, nykyaikaisia ja sujuvia palveluketjuja.

Valtuusto vahvistaa toimintojen tavoitteet ja myöntää määrärahat tavoitteiden toteuttamiseen. Valtuusto ottaa kantaa toimintojen tavoitteisiin ja resursointiin toimintakatetasolla yksiköittäin. Määrärahat vahvistetaan käyttösuunnitelmilla lautakunta- ja hallitustasolla.

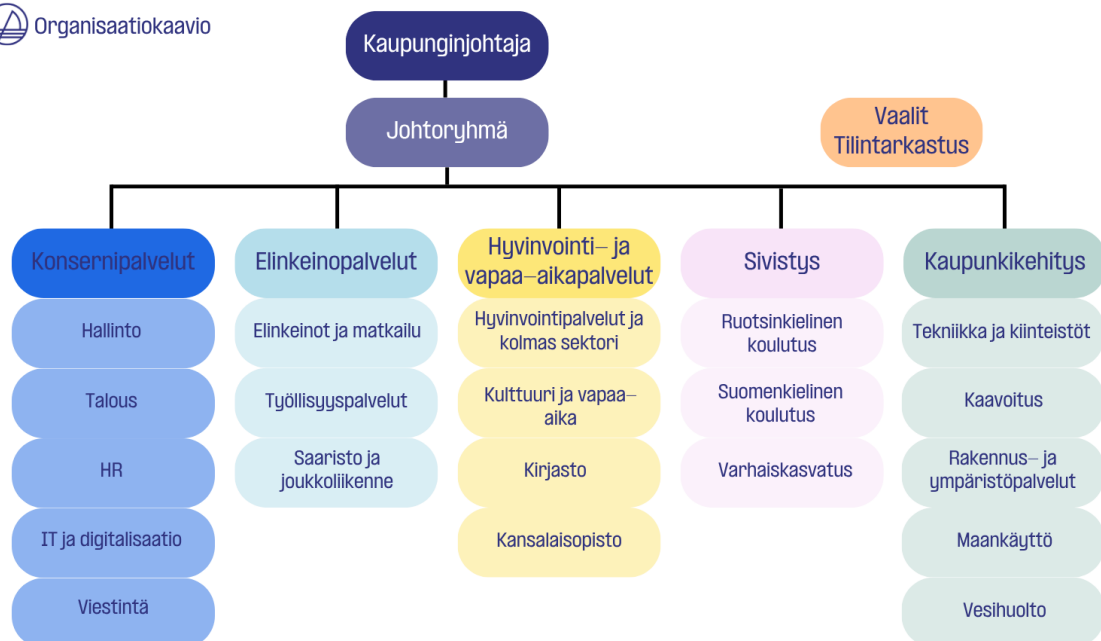
Luottamushenkilöorganisaatio:

Viranhaltijaorganisaatio:

Organisaatiokaavio

Talousarvion ja -suunnitelman lähtökohdat

Vuoden 2027 talousarvioehdotuksen ja vuosien 2028–2029 taloussuunnitelman sekä muiden kauden aikana toteutettavien toimenpiteiden perustana on Paraisten kaupungin strategia 2030. Valtuusto hyväksyi kaupungin strategian kokouksessaan 10.11.2025 §:ssä 118.

Osastojen ja yksiköiden on otettava kaupungin strategia huomioon vuoden 2027 talousarvioehdotuksen valmistelussa ja käsittelyssä. Tavoitteet ja mittarit on kytkettävä kaupungin strategiaan, ja talousarviossa on tunnistettava mahdolliset toiminnan riskit.

Yksiköiden toiminnan on edistettävä kaupungin strategian perustana olevien viiden strategisen kasvuhankkeen toteutumista. Nämä hankkeet ovat:

- Mereltä merelle
- Sillalta sillalle
- Satamasta satamaan
- Saarelta saarelle
- Majakalta majakalle

Muita talousarvion valmistelussa huomioon otettavia asiakirjoja ovat muun muassa asunto-ohjelma, hyvinvointisuunnitelma, maapoliittinen ohjelma ja ilmasto- ja ympäristöohjelma.

Talousarviota laadittaessa on otettava huomioon valtuuston 10.6.2024 §:ssä 55 talouden tasapainottamisohjelmassa hyväksymät toimenpiteet ja tulevat tasapainoisen kasvun ohjelman toimenpiteet.

Kuntatalouden kestävyyttä mitataan kertyneellä yli-/alijäämällä, vero- ja omavaraisuusasteella ja lainakannalla. On erittäin tärkeää, että kaupungin talousarvio on tasapainossa. Kaupungin talous on osoittamassa selvää alijäämää vuosille 2026–2028. Kuntalain mukaisesti kunnat ovat velvollisia tasapainottamaan taloutensa neljän vuoden kuluessa. Kaupunki on tehnyt miinusmerkkisen tuloksen jo vuonna 2025 ja niin tulee käymään myös vuonna 2026.

Kaupunginhallitus hyväksyy vuoden 2027 talousarvion kehyksen kokouksessaan 17.8.2026.

Talousarvio laaditaan kolmivuotiskaudeksi, vuosiksi 2027–2029.

Sitovuustaso

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarvion sitovia eriä ovat valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

Kuntalain mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa on oltava käyttötalousosa ja tuloslaskelmaosa sekä investointiosa ja rahoituslaskelma. Niissä vahvistetaan kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Hallintosäännön §:n 113 *Talousarvion sitovuus* mukaisesti valtuusto määrittelee talousarviosta päättäessään, mitkä ovat valtuuston sitovina hyväksymät toiminnan tavoitteet.

Talousarvion kehityksen sitovuustaso on ulkoinen toimintakate.

Talousarvio laaditaan aina kustannuspaikkatasolla ja syötetään kaupungin talousjärjestelmään yksiköittäin. Talousarvioehdotus on laadittava niin, että yksikön kokonaiskehitys ei ylitä ja että osasto kokonaisuudessaan ei ylitä hallituksen hyväksymää talousarvion kehystä. Kehyksen alittaminen on sallittua eikä sitä rajoiteta.

Talousarvio sitoo yksikötasolla seuraavasti:

- Tavoitteet ja mittarit
- Toimintakate

Osasto	Yksikkö	Yksikön vastuuhenkilö	Vastuuhenkilön titteli
Vaalit	Vaalit	Petra Palmroos	talous- ja hallintojohtaja
Tilintarkastus	Tilintarkastus	Petra Palmroos	talous- ja hallintojohtaja
Konserni-palvelut	Hallinto	Petra Palmroos	talous- ja hallintojohtaja
	Talous	Petra Palmroos	talous- ja hallintojohtaja
	HR	Walter Orne	HR-päällikkö
	IT ja digitalisaatio	Kai Kalliolevo	IT-päällikkö
	Viestintä	Linda Baarman	viestintäpäällikkö
Elinkeino-palvelut	Elinkeinot ja matkailu	Peter Lindgren	elinkeinojohtaja
	Työllisyyspalvelut	NN	työllisyyspäällikkö
	Saaristo ja joukkoliikenne	Peter Lindgren	elinkeinojohtaja
Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut	Hyvinvointipalvelut ja kolmas sektori	Ann-Sofie Isaksson	hyvinvointi- ja vapaa-aikajohtaja
	Kulttuuri ja vapaa-aika	Mikael Enberg	vapaa-aikapäällikkö
	Kirjasto	Tapani Häkkinen	kirjastopäällikkö
	Kansalaisopisto	Charlotta Wiklén	kansalaisopiston rehtori

Sivistys	Ruotsinkielinen koulutus	Anders Vikström	opetuspäällikkö
	Suomenkielinen koulutus	Anders Vikström	opetuspäällikkö
	Varhaiskasvatus	Kerstin Lassinniemi	varhaiskasvatuspäällikkö
Kaupunki-kehitys	Tekniikka ja kiinteistöt	Matias Jensén	tekninen johtaja
	Kaavoitus	Pasi Hyvärilä	kaavoituspäällikkö
	Rakennus- ja ympäristöpalvelut	Sanna Simonen	lupapalvelupäällikkö
	Maankäyttö	Daniel Backman	kaupungeingeodeetti
	Vesihuolto	Janne Haapanen	vesihuoltopäällikkö

Yksiköiden talousarviorakenne

Yksikkökohtainen talousarviorakenne sisältää seuraavat osat:

- Lyhyt kuvaus yksikön toiminta-alueesta
- Yksikkökohtaiset taloustaulukot
 - toimintatuotot
 - toimintakulut
 - toimintakate (sitovuustaso)
- Toimintatekstit
- Tavoitteet ja mittarit
- Riskitekijät
- Henkilötyövuodet (tehdään keskitetysti talousyksikössä)
- Tunnusluvut
- Euroa/asukas (tehdään keskitetysti talousyksikössä)

Talousarvioluvut syötetään Raindance-ohjelmaan. Muut osiot tehdään Targetor-ohjelmassa.

Toiminnan tavoitteet

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden on tuettava kaupungin strategian toteuttamista.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat määrällisiä, laadullisia ja talouden tehokkuutta koskevia tavoitteita. Tavoitteet kuvaavat toimintaa, tuloksia ja yksikkökustannuksia.

Tavoitteiden on oltava realistisia, selkeitä ja mitattavissa olevia sekä kuvattava toimintaa ja sen kehitystä. Tärkeimmät tavoitteet kuvaavat, mitä yksikössä pyritään saavuttamaan, ja ne ovat sitovia.

Perusteluissa esitettyjen tavoitteiden kehitystä seurataan vuosittain talousraporteissa ja toteumasta raportoidaan tilinpäätöksessä.

Hyvä mittari muuntaa tavoitteen edistymistä mittaaviksi tunnusluvuiksi ja tuottaa tietoa päätöksentekoa varten.

Hyvä mittari on luotettava, selkeä, helposti ymmärrettävä ja helppokäyttöinen: mittaukseen tarvittavat tiedot ovat helposti saatavilla ja analyysi on helppo toteuttaa.

Kullekin osastolle on määritettävä vähintään kolme sitovaa strategista tavoitetta.

Strategisten tavoitteiden on

- kytkeydyttävä kaupungin strategiaan ja edistettävä strategian toteutumista
- oltava selkeitä ja selkeästi mitattavissa
- oltava saavutettavissa osastolle myönnetyn talousarvion puitteissa.

Lisäksi talousarviossa on määritettävä kolme yksikkökohtaista tavoitetta.

Riskienhallinta

Riskienhallinnan painopiste on riskien tunnistamisessa, analysoinnissa ja hallinnassa. Riskienhallinnassa on kyse sen tunnistamisesta, mikä voi mennä pieleen (esimerkiksi taloudelliset, oikeudelliset ja toiminnalliset riskit). Tämän jälkeen arvioidaan riskien todennäköisyys ja vaikutukset. Riskit asetetaan tärkeysjärjestykseen, minkä jälkeen päätetään, miten niitä hallitaan. Riskienhallinta on tietoinen, suunnitelmallista ja jatkuvaa työtä, jossa otetaan kantaa siihen, miten riskit voidaan välttää tai miten niitä voidaan vähentää.

Kokonaisvaltainen riskienhallinta kytketään kaupungin tavoitteisiin. Riskit voidaan jakaa strategisiin riskeihin, toiminnallisiin riskeihin, taloudellisiin riskeihin ja omaisuusriskeihin. Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa, jonka päämääränä on varmistaa, että toiminta sujuu tarkoitetulla tavalla ja että asetetut tavoitteet saavutetaan. Sisäinen valvonta on rutiineja, järjestelmiä ja tarkastuksia, joilla varmistetaan, että lakeja noudatetaan, resursseja käytetään tehokkaasti ja raportointi on asianmukaista.

Osaston ja sen yksiköiden riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan suunnitelma hyväksytään talousarvioehdotuksen yhteydessä. Suunnitelmaan dokumentoidaan talousarviossa asetettuihin tavoitteisiin kohdistuvat riskit sekä toimenpiteet näiden riskien hallitsemiseksi. Voidaan sanoa, että riskienhallinta tunnistaa, mikä voi mennä pieleen, ja sisäinen valvonta pyrkii estämään riskien toteutumisen.

Riskeistä valitaan 1–3 keskeistä sisäisen valvonnan valvontakohdetta, jotka tukevat osaston tavoitteiden toteutumista. Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan suunnitelman seuranta on kytketty talouden ja toiminnan seurantaan.

Tilivelvollisten viranhaltijoiden ja vastuuhenkilöiden on kuitenkin viipymättä ilmoitettava välittömiä toimenpiteitä edellyttävistä riskeistä asianomaiselle poliittiselle toimielimelle.

Käyttötalous

Käyttötalousosassa esitetään tavoitteiden saavuttamisen edellyttämät tulot ja menot sekä toiminnan suunniteltu palvelutaso. Kukin yksikkö ja osasto vastaa siitä, että käyttötalousarvio syötetään kaupungin talousjärjestelmään kustannuspaikoittain.

Talousarvioprosessin aikana talousarviota käsitellään neljällä tasolla:

- Lautakunnan ehdotus kaupunginjohtajalle
- Kaupunginjohtajan ehdotus kaupunginhallitukselle
- Kaupunginhallituksen ehdotus valtuustolle
- Valtuusto, lopullinen käsittely ja hyväksyntä

Kaupungin käyttötalousarvio laaditaan kustannuspaikoittain ja tilitasolla. Kunkin käsittelyn aikana talousjärjestelmä lukitaan siten, että talousarvioon voidaan tehdä muutoksia vain kulloisellakin tasolla.

Tuotot

Yksiköiden on arvioitava tuottoensa mahdollisimman realistisesti muun muassa vuoden 2025 tilinpäätöstietojen ja vuoden 2026 arvioitujen toteumatietojen perusteella.

Yksiköiden on selvitettävä mahdollisuudet lisätä maksu- ja myyntituottojaan.

Ensi vuoden palveluhinnastot on vahvistettava lautakunnissa viimeistään talousarvioehdotuksen käsittelyn yhteydessä. Tavoitteena on oltava, että tuottojen osuus suhteessa palvelutuotannon kustannuksiin kasvaa.

Kulut

Palkat

Palkkoja budjetoitaessa otetaan huomioon kunnalliset virka- ja työehtosopimukset sekä lakisääteiset palkantarkistukset.

Kunta-alan yleinen virka- ja työehtosopimus (KVTES) on voimassa helmikuun 2028 loppuun, ja sopimuskaudella palkkoja korotetaan yhteensä 7,37 prosenttia. Vuoden 2027 talousarvion kehyksessä on käytetty 2,8 prosentin korotustasoa.

Virka- ja työehtosopimusten mukaiset palkantarkistukset lasketaan keskitetysti.

Vuosien 2028 ja 2029 taloussuunnitelmaa laskettaessa varataan varat 2,5 prosentin palkankorotuksiin.

Sosiaali- ja eläkevakuutusmaksut

Henkilöstökulujen sivukulut lasketaan keskitetysti. Tasausmaksut budjetoidaan keskitetysti talousyksikössä kaikille kaupungin yksiköille kustannuspaikoittain.

Talousarviota valmisteltaessa käytetään seuraavia henkilösivukuluprosentteja (Keva, kesäkuu 2026):

- Työnantajan eläkemaksu (KVTES): 17,10 %
- Työnantajan eläkemaksu (OVTES): 17,10 %
- Työnantajan sairausvakuutusmaksu: 1,87 %
- Työttömyysvakuutusmaksu: 1,4 %
- Muut sivukulut: 0,74 %

Vuoden 2027 henkilösivukulut ovat talousarviossa 21,11 prosenttia.

Budjetointiohjelma laskee henkilösivukulut automaattisesti.

Henkilötyövuodet

Henkilöstömäärä ilmoitetaan talousarviossa henkilötyövuosina (htv) yksiköittäin, osana talousarvion perustietoja.

Henkilötyövuodella tarkoitetaan kokoaikaisen henkilön koko vuoden työskentelyä. Osa-aikainen henkilö muutetaan henkilötyövuodeksi osa-aikaprosenttinsa mukaisessa suhteessa (esimerkiksi 50 prosentin osa-aikatyö koko vuoden ajan = 0,5 henkilötyövuotta).

Henkilöstön matkat

Toimintojen on varattava henkilöstön matkoihin tarvittavat määrärahat.

Matkakustannuksia on pyrittävä vähentämään ja etusijalle on asetettava etäkokoukset ja etäkoulutukset.

IT-kulut

- IT-yksikkö budjetoit keskitetysti yleiset/yhteiset ohjelmat (esimerkiksi käyttöjärjestelmät, Office 365, virustentorjuntaohjelmat jne.) ja niihin liittyvät kustannukset.
- Yksiköt budjetoivat itse omat ohjelmansa (esimerkiksi Datacycle360, Vesa, Trimble jne.) ja niihin liittyvät kustannukset.

Sisäiset erät

Kaupungin omilta yksiköiltä ostettavat ja etukäteen sovittuun yksikköhintaan perustuvat palvelut, materiaalit ym. kirjataan talousarvioon asianomaisille tileille sisäisiksi eriksi (tuotot/kulut).

Sisäisiä eräiä ovat esimerkiksi sisäiset vuokrat, siivouspalvelut ja IT-palvelut.

Kaikki sisäiset erät syötetään koko organisaatiolle keskitetysti talousyksikössä.

Tuloslaskelma

Tuloslaskelma perustuu kaikkien yksiköiden toimintatuottoihin ja -kuluihin, jotka muodostavat kaupungin koko toiminnan. Tuloslaskelma kuvaa toimintatuottoja ja -kuluja. Toimintatuotot ja -kulut muodostavat toimintakatteen.

Tuloslaskelmassa esitetään myös kaupungin rahoitus verotulojen, valtionosuuksien ja muiden rahoituserien arvioina.

Vuosikate osoittaa, riittääkö rahoitus toimintaan ja poistoihin.

Vuosikatteen jälkeen tuloslaskelmassa otetaan huomioon omaisuuserien poistot, arvonalentumiset, poistoerot ja varaukset. Tuloslaskelman lopuksi talousarviossa esitetään tilikauden ylijäämä/alijäämä.

Investoinnit

Käyttöomaisuuteen (investointeihin) aktivoidaan omaisuus, jota käytetään toiminnassa vähintään neljän seuraavan tilikauden ajan ja jonka arvo ylittää 10 000 euroa (ilman arvonlisäveroa).

Kaupungin investointihankkeet on priorisoitava tarkasti, sillä taloudellinen tilanne ei salli suuria investointeja. Investoinnit lisäävät sekä poistoja että lainakantaa.

Investointihankkeet on budjetoitava ja perusteltava Raikunneissa. Perusteluissa on esitettävä investoinnin sisältö, tarpeellisuus ja toteutustapa.

Uusia investointihankkeita, jotka lisäävät nettokäyttökustannuksia, on tarkasteltava ja ne on perusteltava huolellisesti. Investoinnin kannattavuutta arvioidaan käyttökustannussäästöjen tai tuottojen kasvun perusteella.

Kaupunkikehityslautakunta valmistelee ja hyväksyy investointiehdotuksensa ja esittää ne kaupunginhallitukselle.

Jos investointeja toteutetaan ennakoitua pienemmin kustannuksin ja määrärahoja jää käyttämättä, niitä ei saa sisällyttää seuraavan vuoden talousarvioehdotukseen eikä käyttää automaattisesti muihin hankkeisiin kuluvan vuoden aikana.

Investointeja seurataan talousraporttien yhteydessä (maalis-, kesä- ja syyskuu ja tilinpäätös).

Rahoituslaskelma

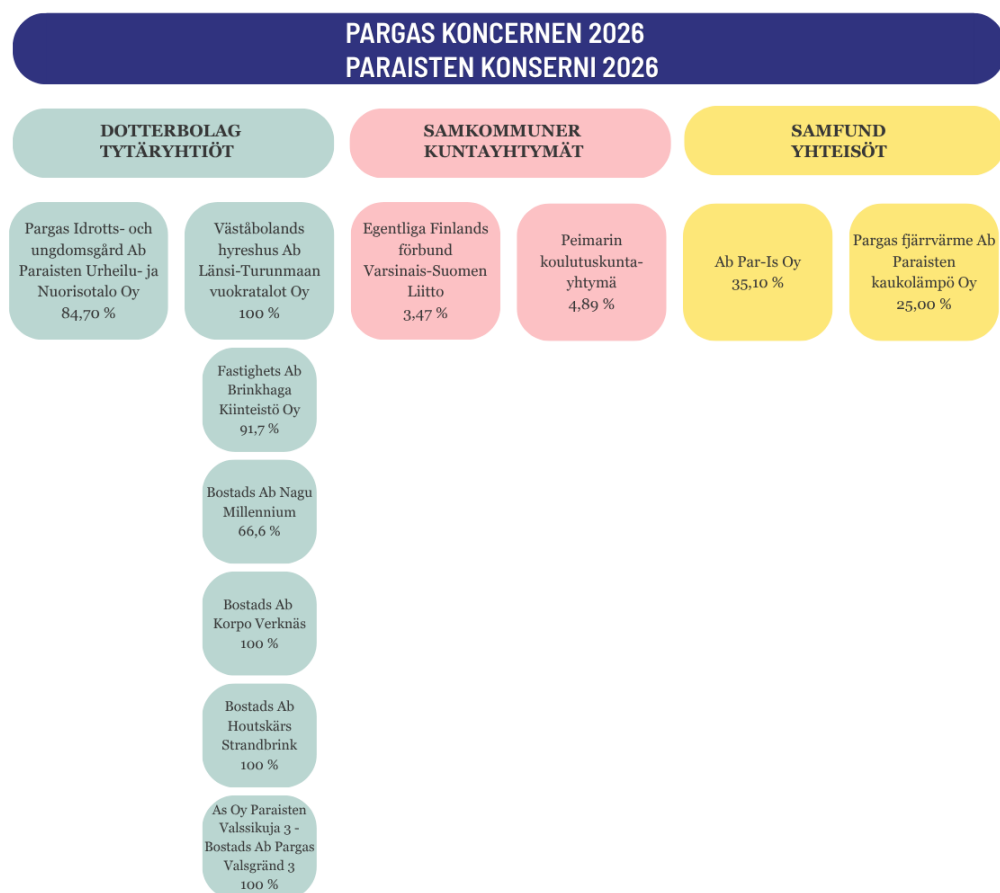
Rahoitusosassa esitetään yhteenvedona varojen lähteet ja käyttö sekä talousarvion vaikutus kaupungin maksuvalmiuteen.

Rahoitusosan laskelma osoittaa, miten tuloslaskelman vuosikate riittää nettoinvestointeihin ja lainojen lyhennyksiin sekä miten rahoitustarve katetaan.

Jos toiminnan ja investointien kassavirta on negatiivinen, kunnan on rahoitettava toimintansa lainanotolla. Jos kassavirta on positiivinen, lainakantaa voidaan pienentää.

Rahoituksen kassavirta sisältää nettolainakannan muutokset sekä muut maksuvalmiuden muutokset.

Paraisten kaupungin konserni

Perusteilla oleva yhtiö: Paraisten Kiinteistöt Oy

Tytäryhtiöistä on esitettävä seuraavat tiedot:

- toimiala
- toiminnan painopistealueet ja keskeiset muutokset
- kuvaus yhtiön taloudesta ja tunnusluvuista
- hallitus
- henkilöstömäärä
- yhtiön tavoitteet
- riskiarvio

Tytäryhtiöt vastaavat näiden tietojen täyttämisestä Targetoriin.

Aikataulu

Tapahtumat	Vastuutaho	Elokuu			Syyskuu				Lokakuu					Marraskuu	
		v. 33	v. 34	v. 35	v. 36	v. 37	v. 38	v. 39	v. 40	v. 41	v. 42	v. 43	v. 44	v. 45	v. 46
Sisäiset vuokrat ja siivous / tilojen käytön läpikäynti	MJ, UA														
Talousarvion laatimisohteet ja kehys kaupunginhallituksessa	PP		17.8.												
Talousarvion laatimisohteiden ja kehysten jakaminen	PP, talousyksikkö		19.8.	->											
Palkkatiedot päivitetty Populukseen	yksiköt		21.8.												
Henkilöstöluettelo, jossa viimeisimmät palkkatiedot	JT			28.8.											
Sisäiset keskustelut yksiköiden kanssa					31.8.	->									
Sisäiset erät sovittu ja toimitettu talousyksikköön	yksiköt, UA				1.9.										
Palkat ajettu Raindanceen	UA				1.9.										
Luettelo myytävistä kohteista	PP, MJ														
Deadline sisäisten erien syöttämiselle	UA				2.9.										
Targetor ja Raindance täytetty osastojen ja konsernin osalta; käyttötalous ja investoinnit	yksikköpäälliköt						18.9.								
Valmistelu: veroprocentit, tilanneraportti talousarviosta	PP, talousyksikkö							25.9.							
Ehdotus talousarvioksi ja -suunnitelmaksi, khall										5.10.					
Lautakuntien ja jaostojen kokoukset	Vastuuvalmistelijat									9.10.					
Yhdistelmä ja tasapainotus, käyttötalous ja investoinnit	PN, PP, yksiköt									5.-13.10.					
Konsernin talousarvioyhdistelmä	PP										13.10.				
Talousarvio valmis / valmistelu kaupunginhallitukselle	PP										16.10.				
Vuoden 2027 talousarvio ja veroprocentti kaupunginhallituksessa													26.10.		
Vuoden 2027 talousarvio ja veroprocentti valtuustossa															9.11.
Veroprocenttien ilmoittaminen	PP														
Käyttösuunnitelmapäätökset valtuuston kokouksen jälkeen joului-tammikuussa	yksiköt/osastot														

Kukin osasto ja yksikkö vastaa siitä, että käyttö- ja investointitalousarvio on täytetty kaupungin talousjärjestelmään viimeistään **18.9.2026**.

Liite

Vuoden 2027 talousarvion kehys (laadittu ulkoisten erien perusteella)

KAUPUNKI YHTEENSÄ	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	KEHYS 2027	Ero%
Toimintatuotot					
Myyntituotot	4 719 665	4 184 530	1 940 850	4 460 796	6,6
Maksutuotot	1 284 865	1 230 800	773 537	1 330 300	8,1
Tuet ja avustukset	1 626 997	1 189 990	1 206 104	814 104	-31,6
Muut toimintatuotot	8 119 697	3 976 644	2 895 038	3 976 044	-0,0
Toimintatuotot	15 751 225	10 581 964	6 815 528	10 581 244	-0,0
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-33 982 913	-34 099 625	-17 798 884	-33 475 697	-1,8
Palkat ja palkkiot	-27 561 714	-27 538 380	-14 419 749	-27 072 941	-1,7
Henkilösivukulut	-6 421 199	-6 561 245	-3 379 135	-6 402 756	-2,4
Eläkekulut	-5 487 854	-5 508 897	-2 878 575	-5 338 003	-3,1
Muut henkilösivukulut	-933 345	-1 052 348	-500 559	-1 064 753	1,2
Palvelujen ostot	-18 336 275	-17 368 815	-8 985 060	-17 796 501	2,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 318 321	-4 838 510	-2 236 359	-4 610 113	-4,7
Avustukset	-1 912 731	-2 249 205	-888 062	-2 029 205	-9,8
Muut toimintakulut	-2 513 842	-2 598 301	-1 249 521	-2 573 095	-1,0
Toimintakulut	-61 064 083	-61 154 456	-31 157 885	-60 484 611	-1,1
Toimintakate	-45 312 858	-50 572 492	-24 342 356	-49 903 367	-1,3
Verotulot	42 194 431	43 331 000	18 456 653	44 296 779	2,2
Valtionosuudet	9 322 002	9 688 365	4 457 556	8 763 834	-9,5
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	276 254	192 786	63 548	192 786	0,0
Muut rahoitustuotot	136 479	172 500	372 966	172 500	0,0
Korkokulut	-996 492	-1 064 000	-506 403	-974 000	-8,5
Muut rahoituskulut	-42 111	-40 000	-20 534	-40 000	0,0
Rahoitustuotot ja -kulut	-625 870	-738 714	-90 422	-648 714	-12,2
Vuosikate	5 577 706	1 708 159	-1 518 570	2 508 532	46,9
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 566 851	-5 195 000	-2 676 247	-5 227 901	0,6
Arvonalentumiset	-969 700	0	0	0	
Poistot ja arvonalentumiset	-6 536 551	-5 195 000	-2 676 247	-5 227 901	0,6
Tilikauden tulos	-958 845	-3 486 841	-4 194 817	-2 719 369	-22,0
Poistoeron muutos	-146 094	-240 821	22 548	-244 530	1,5
Varausten muutos	188 906	300 000	0	300 000	0,0
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-916 034	-3 427 662	-4 172 268	-2 663 899	-22,3

Kehys osastoittain:

VAALIT	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	KEHYS 2027	Ero%
Toimintatuotot					
Tuet ja avustukset	17 044	0	0	23 000	
Toimintatuotot	17 044	0	0	23 000	
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-43 273	0	0	-29 900	
Palkat ja palkkiot	-39 635	0	0	-28 000	
Henkilösivukulut	-3 638	0	0	-1 900	
Eläkekulut	-3 004	0	0	-1 539	
Muut henkilösivukulut	-634	0	0	-361	
Palvelujen ostot	-13 450	0	-75	-5 000	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 552	0	0	0	
Muut toimintakulut	-2 046	0	0	0	
Toimintakulut	-61 321	0	-75	-34 900	
Toimintakate	-44 278	0	-75	-11 900	

TILINTARKASTUS	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	KEHYS 2027	Ero%
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-10 304	-14 966	-3 694	-14 970	0,0
Palkat ja palkkiot	-9 862	-14 000	-3 565	-14 000	0,0
Henkilösivukulut	-442	-966	-129	-970	0,4
Eläkekulut	-383	-853	-113	-855	0,2
Muut henkilösivukulut	-59	-113	-16	-115	1,8
Palvelujen ostot	-49 167	-51 000	-32 924	-51 000	0,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-965	0	0	0	
Muut toimintakulut	0	0	-149	0	
Toimintakulut	-60 436	-65 966	-36 766	-65 970	0,0
Toimintakate	-60 436	-65 966	-36 766	-65 970	0,0

KONSERNIPALVELUT	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	KEHYS 2027	Ero%
Toimintatuotot					
Myyntituotot	95 224	76 936	81 604	76 936	0,0
Maksutuotot	130	0	0	0	
Tuet ja avustukset	1 028 495	741 229	741 499	342 343	-53,8
Muut toimintatuotot	534 197	200 000	212 329	200 000	0,0
Toimintatuotot	1 658 046	1 018 165	1 035 432	619 279	-39,2
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-2 932 272	-3 033 361	-1 514 710	-2 663 852	-12,2
Palkat ja palkkiot	-2 421 276	-2 507 969	-1 243 107	-2 205 992	-12,0
Henkilösivukulut	-510 995	-525 392	-271 603	-457 860	-12,9
Eläkekulut	-432 066	-434 455	-229 478	-375 264	-13,6
Muut henkilösivukulut	-78 929	-90 937	-42 125	-82 596	-9,2
Palvelujen ostot	-2 757 840	-2 829 022	-1 682 001	-2 615 507	-7,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-90 176	-43 777	-50 709	-28 250	-35,5
Avustukset	-20 204	-107 000	-8 902	-107 000	0,0
Muut toimintakulut	-192 488	-256 746	-73 967	-261 064	1,7
Toimintakulut	-5 992 979	-6 269 906	-3 330 290	-5 675 673	-9,5
Toimintakate	-4 334 933	-5 251 741	-2 294 857	-5 056 394	-3,7

ELINKEINOPALVELUT	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	KEHYS 2027	Ero%
Toimintatuotot					
Myyntituotot	605 857	438 990	130 333	715 256	62,9
Tuet ja avustukset	277 813	248 011	142 700	248 011	0,0
Muut toimintatuotot	116 044	130 000	75 561	130 000	0,0
Toimintatuotot	999 713	817 001	348 594	1 093 267	33,8
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-1 048 372	-1 119 439	-609 871	-1 340 662	19,8
Palkat ja palkkiot	-847 968	-874 387	-489 026	-1 053 757	20,5
Henkilösivukulut	-200 404	-245 052	-120 845	-286 905	17,1
Eläkekulut	-171 728	-211 389	-105 762	-246 100	16,4
Muut henkilösivukulut	-28 676	-33 663	-15 083	-40 805	21,2
Palvelujen ostot	-1 825 516	-1 418 457	-854 224	-2 276 508	60,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-29 577	-26 204	-7 719	-31 954	21,9
Avustukset	-956 319	-1 200 950	-538 565	-1 000 950	-16,7
Muut toimintakulut	-23 388	-31 947	-14 313	-36 621	14,6
Toimintakulut	-3 883 172	-3 796 997	-2 024 692	-4 686 695	23,4
Toimintakate	-2 883 459	-2 979 996	-1 676 098	-3 593 428	20,6

HYVINVOINTI- JA VAPAA-AIKAPALVELUT	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	KEHYS 2027	Ero%
Toimintatuotot					
Myyntituotot	83 572	51 500	1 436	51 500	0,0
Maksutuotot	143 575	129 000	68 830	129 000	0,0
Tuet ja avustukset	135 416	141 700	238 645	141 700	0,0
Muut toimintatuotot	83 580	63 900	52 980	63 900	0,0
Toimintatuotot	446 144	386 100	361 891	386 100	0,0
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-1 951 986	-1 999 342	-1 067 598	-2 039 472	2,0
Palkat ja palkkiot	-1 590 862	-1 612 947	-872 345	-1 649 093	2,2
Henkilösivukulut	-361 124	-386 395	-195 253	-390 379	1,0
Eläkekulut	-309 410	-324 488	-166 479	-324 808	0,1
Muut henkilösivukulut	-51 714	-61 907	-28 774	-65 571	5,9
Palvelujen ostot	-365 558	-399 195	-215 767	-395 795	-0,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-166 392	-195 210	-104 260	-194 410	-0,4
Avustukset	-305 437	-304 655	-166 870	-304 655	0,0
Muut toimintakulut	-273 422	-284 622	-141 025	-302 182	6,2
Toimintakulut	-3 062 795	-3 183 024	-1 695 520	-3 236 514	1,7
Toimintakate	-2 616 651	-2 796 924	-1 333 629	-2 850 414	1,9

SIVISTYS	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	KEHYS 2027	Ero%
Toimintatuotot					
Myyntituotot	850 330	687 384	214 456	687 384	0,0
Maksutuotot	618 962	579 800	374 693	679 300	17,2
Tuet ja avustukset	120 557	59 050	83 260	59 050	0,0
Muut toimintatuotot	164 657	158 320	82 247	157 720	-0,4
Toimintatuotot	1 754 506	1 484 554	754 657	1 583 454	6,7
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-22 498 941	-22 348 199	-11 860 198	-22 543 658	0,9
Palkat ja palkkiot	-18 205 247	-18 042 441	-9 598 506	-18 196 868	0,9
Henkilösivukulut	-4 293 694	-4 305 758	-2 261 692	-4 346 790	1,0
Eläkekulut	-3 668 360	-3 611 807	-1 923 186	-3 619 259	0,2
Muut henkilösivukulut	-625 334	-693 951	-338 506	-727 531	4,8
Palvelujen ostot	-6 804 387	-6 911 065	-3 234 491	-6 666 465	-3,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-715 147	-751 645	-332 159	-748 425	-0,4
Avustukset	-367 786	-380 500	-173 725	-360 500	-5,3
Muut toimintakulut	-909 987	-932 055	-466 100	-871 585	-6,5
Toimintakulut	-31 296 248	-31 323 464	-16 066 673	-31 190 633	-0,4
Toimintakate	-29 541 743	-29 838 910	-15 312 017	-29 607 179	-0,8

KAUPUNKIKEHITYS	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	KEHYS 2027	Ero%
Toimintatuotot					
Myyntituotot	3 084 683	2 929 720	1 513 020	2 929 720	0,0
Maksutuotot	522 198	522 000	330 085	522 000	0,0
Tuet ja avustukset	47 673	0	0	0	
Muut toimintatuotot	7 221 219	3 424 424	2 471 920	3 424 424	0,0
Toimintatuotot	10 875 772	6 876 144	4 315 026	6 876 144	0,0
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-5 497 765	-5 584 318	-2 742 992	-4 843 183	-13,3
Palkat ja palkkiot	-4 446 863	-4 486 636	-2 213 200	-3 925 231	-12,5
Henkilösivukulut	-1 050 902	-1 097 682	-529 792	-917 952	-16,4
Eläkekulut	-902 902	-925 905	-453 556	-770 178	-16,8
Muut henkilösivukulut	-148 000	-171 777	-76 236	-147 774	-14,0
Palvelujen ostot	-6 520 357	-5 760 076	-2 965 252	-5 786 226	0,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 313 514	-3 821 674	-1 741 254	-3 607 074	-5,6
Avustukset	-262 984	-256 100	0	-256 100	0,0
Muut toimintakulut	-1 112 512	-1 092 931	-553 763	-1 101 643	0,8
Toimintakulut	-16 707 132	-16 515 099	-8 003 386	-15 594 226	-6,2
Toimintakate	-5 831 359	-9 638 955	-3 688 235	-8 718 082	-9,6

Kehys yksiköittäin:

VAALIT	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	KEHYS 2027	Ero%
Toimintatuotot	17 044	0	0	23 000	
Toimintakulut	-61 321	0	-75	-34 900	
Toimintakate	-44 278	0	-75	-11 900	

TILINTARKASTUS	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	KEHYS 2027	Ero%
Toimintakulut	-60 436	-65 966	-36 766	-65 970	0,0
Toimintakate	-60 436	-65 966	-36 766	-65 970	0,0

HALLINTO	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	KEHYS 2027	Ero%
Toimintatuotot	9 346	5 000	1 001	5 000	0,0
Toimintakulut	-1 595 061	-1 802 107	-881 665	-1 755 063	-2,6
Toimintakate	-1 585 715	-1 797 107	-880 664	-1 750 063	-2,6

TALOUS	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	KEHYS 2027	Ero%
Toimintatuotot	1 436 083	792 229	1 023 079	393 343	-50,3
Toimintakulut	-1 987 813	-1 748 770	-1 023 462	-1 320 510	-24,5
Toimintakate	-551 730	-956 541	-383	-927 167	-3,1

HR	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	KEHYS 2027	Ero%
Toimintatuotot	191 844	220 000	0	220 000	0,0
Toimintakulut	-1 218 809	-1 268 743	-667 139	-1 280 751	0,9
Toimintakate	-1 026 964	-1 048 743	-667 139	-1 060 751	1,1

IT JA DIGITALISAATIO	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	KEHYS 2027	Ero%
Toimintatuotot	3 374	936	468	936	0,0
Toimintakulut	-651 535	-818 761	-513 043	-832 049	1,6
Toimintakate	-648 160	-817 825	-512 575	-831 113	1,6

VIESTINTÄ	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	KEHYS 2027	Ero%
Toimintatuotot	17 398	0	10 884	0	
Toimintakulut	-539 761	-631 525	-244 981	-487 300	-22,8
Toimintakate	-522 363	-631 525	-234 097	-487 300	-22,8

ELINKEINOT JA MATKAILU	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	KEHYS 2027	Ero%
Toimintatuotot	166 487	130 000	78 942	130 000	0,0
Toimintakulut	-700 254	-638 982	-459 656	-724 405	13,4
Toimintakate	-533 767	-508 982	-380 714	-594 405	16,8

TYÖLLISYYSPALVELUT	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	KEHYS 2027	Ero%
Toimintatuotot	833 226	687 001	269 652	963 267	40,2
Toimintakulut	-2 368 411	-2 354 311	-1 151 958	-3 072 219	30,5
Toimintakate	-1 535 185	-1 667 310	-882 306	-2 108 952	26,5

SAARISTO JA JOUKKOLIIKENNE	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	KEHYS 2027	Ero%
Toimintakulut	-814 506	-803 704	-413 078	-890 071	10,7
Toimintakate	-814 506	-803 704	-413 078	-890 071	10,7

HYVINVOINTIPALVELUT JA KOLMAS SEKTORI	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	KEHYS 2027	Ero%
Toimintatuotot	97 532	95 000	198 436	95 000	0,0
Toimintakulut	-274 558	-422 148	-234 547	-468 048	10,9
Toimintakate	-177 026	-327 148	-36 112	-373 048	14,0

KULTTUURI JA VAPAA-AIKA	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	KEHYS 2027	Ero%
Toimintatuotot	189 289	143 100	81 002	143 100	0,0
Toimintakulut	-1 416 513	-1 400 029	-734 628	-1 373 254	-1,9
Toimintakate	-1 227 224	-1 256 929	-653 626	-1 230 154	-2,1

4015 KIRJASTO	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	KEHYS 2027	Ero%
Toimintatuotot	12 889	17 000	6 559	17 000	0,0
Toimintakulut	-781 130	-794 620	-421 720	-821 265	3,4
Toimintakate	-768 241	-777 620	-415 160	-804 265	3,4

KANSALAIISOPISTO	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	KEHYS 2027	Ero%
Toimintatuotot	146 434	131 000	75 894	131 000	0,0
Toimintakulut	-590 594	-566 227	-304 625	-573 947	1,4
Toimintakate	-444 160	-435 227	-228 731	-442 947	1,8

RUOTSINKIELINEN KOULUTUS	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	KEHYS 2027	Ero%
Toimintatuotot	355 397	278 639	199 269	278 039	-0,2
Toimintakulut	-12 946 026	-12 862 620	-6 679 435	-12 847 123	-0,1
Toimintakate	-12 590 628	-12 583 981	-6 480 166	-12 569 084	-0,1

SUOMENKIELINEN KOULUTUS	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	KEHYS 2027	Ero%
Toimintatuotot	714 674	624 615	203 380	624 615	0,0
Toimintakulut	-7 868 003	-7 788 819	-3 880 694	-7 643 383	-1,9
Toimintakate	-7 153 329	-7 164 204	-3 677 314	-7 018 768	-2,0

VARHAISKASVATUS	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	KEHYS 2027	Ero%
Toimintatuotot	684 434	581 300	352 008	680 800	17,1
Toimintakulut	-10 482 220	-10 672 025	-5 506 544	-10 700 127	0,3
Toimintakate	-9 797 785	-10 090 725	-5 154 536	-10 019 327	-0,7

TEKNIikka JA KIINTEISTÖT	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	KEHYS 2027	Ero%
Toimintatuotot	5 945 160	2 068 044	1 976 010	2 068 044	0,0
Toimintakulut	-11 044 682	-10 891 252	-5 273 370	-10 293 732	-5,5
Toimintakate	-5 099 522	-8 823 208	-3 297 360	-8 225 688	-6,8
KAARVOITUS	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	KEHYS 2027	Ero%
Toimintatuotot	54 514	15 000	23 565	15 000	0,0
Toimintakulut	-508 735	-619 005	-257 514	-651 782	5,3
Toimintakate	-454 221	-604 005	-233 948	-636 782	5,4
RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖPALVELUT	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	KEHYS 2027	Ero%
Toimintatuotot	431 511	424 000	271 285	424 000	0,0
Toimintakulut	-1 123 279	-1 188 576	-575 441	-1 074 734	-9,6
Toimintakate	-691 768	-764 576	-304 155	-650 734	-14,9
MAANKÄYTTÖ	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	KEHYS 2027	Ero%
Toimintatuotot	574 876	532 000	105 832	532 000	0,0
Toimintakulut	-919 918	-943 390	-435 698	-846 641	-10,3
Toimintakate	-345 042	-411 390	-329 866	-314 641	-23,5
VESIHUOLTO	TP 2025	TA+MUUT. 2026	TOT 6/2026	KEHYS 2027	Ero%
Toimintatuotot	3 869 711	3 837 100	1 938 333	3 837 100	0,0
Toimintakulut	-3 110 517	-2 872 876	-1 461 364	-2 727 337	-5,1
Toimintakate	759 194	964 224	476 969	1 109 763	15,1